

Kapitola 11

Citování zdrojů podle 7. vydání citační normy APA tzv. APA 7

1. Vysvětlení termínů citát, parafráze, odkaz, citace

Citát (neboli tzv. přímá citace) je přesné a doslovné uvedení informace z jiného zdroje. Citovaný text (citát) je vždy označený uvozovkami a je doplněn odkazem na zdroj. V odkazu na zdroj se uvádí i číslo stránky (pokud má zdroj číslované strany). Celý bibliografický zápis zdroje (bibliografická citace) se píše do seznamu použitých zdrojů na konci práce.

Příklad citátu (přímé citace):

„Ve vědecké práci bychom měli postupovat systematicky, zohlednit mnoho aspektů, poučit se z poznání dalších vědců.“ (Radváková & Sigmund, 2016, s. 15).

Komentář: Citát je uvedený v uvozovkách. Nepíše se kurzívou. Za citátem je závorka s odkazem na zdroj včetně čísla strany (pokud jsou v citovaném zdroji strany číslované). Odkaz na zdroj je možné psát i jiným způsobem, vzory jsou uvedené v poslední části tohoto textu.

Parafráze (neboli nepřímá citace) je interpretace jiného textu vlastními slovy. Interpretovaný text se nedává do uvozek a nemění se jeho význam. Parafráze se doplňuje odkazem na použitý zdroj, v odkazu nemusí být číslo stránky. Celý bibliografický zápis zdroje (bibliografická citace) se píše do seznamu použitých zdrojů na konci práce.

Příklad parafráze (nepřímé citace):

Radváková a Sigmund (2016) mimo jiné uvádějí, že ve vědecké práci je třeba postupovat systematicky a poučit se z poznání jiných vědců.

Komentář: Všimněte si, že na rozdíl od citátu (příklad v prvním rámečku) je tato parafráze interpretována volněji, je formulována tak, aby navazovala na úvodní slova, přitom její význam se nezměnil. Odkaz na tuto parafrázi je uvedený na začátku věty: autoři jsou uvedeni ve větě jako podmět a v závorce za jejich jmény je rok vydání zdroje. Také je však možné použít stejný zápis odkazu jako je v prvním rámečku.

Odkaz na zdroj je zkrácené označení použitého zdroje. Odkaz se píše do textu co nejbližší k citátu nebo k parafrázi a uvádí informace, podle kterých je možné zdroj vyhledat v seznamu použitých zdrojů (tj. v seznamu bibliografických citací). Způsob psaní odkazů do textu závisí vždy na používané citační normě. V tomto dokumentu jsou odkazy psané podle citační normy APA 6.

Citace (též bibliografická citace) je zápis zdroje se stanovenými prvky, které umožňují vyhledat příslušný zdroj nebo jeho část (v knihovnách, databázích, na internetu apod.). Citace se zapisují do seznamu použitých zdrojů a musí být snadno vyhledatelné podle odkazů uvedených v textu. Citace se zapisují vždy podle pravidel vybrané citační normy.

2. Zásady při psaní citátů a parafrází

Při psaní citátů a parafrází je nutné dodržovat tyto zásady:

- Citáty a parafráze je nutné uvádět především „z první ruky“, tj. ze zdroje, který student četl. Pokud výjimečně přebíráme informaci z jiného zdroje, musí to být v práci zřetelně uvedené.

Komentář k této zásadě:

Když citujete zdroj, který jste sami nečetli, ale na který se odkazuje v jiném zdroji, který jste četli, zapisuje se odkaz takto:

Moore (citovaný v Maxwell, 1999, s. 25) uvádí, že...

Takto psaný odkaz znamená, že jste četli práci autora Maxwella, který odkazuje na autora Moora. Práci autora Moora jste ale nečetli, proto odkaz je nutné zapsat výše uvedeným způsobem.

Důležité: V seznamu použitých zdrojů se v takovém případě uvádí zdroj, který jste četli. V uvedeném příkladu tedy v seznamu použitých zdrojů bude citace práce Maxwella, ne Moora. Vždy je však lepší vyhledat a citovat původní (primární) zdroj. Sekundární zdroj použijte pouze v případě, že primární zdroj není dostupný.

- V citátu se přebírá **text v původním znění**.
- Pokud student považuje za účelné **použít v citátu pouze některé pasáže z převzatého textu**, nahradí v citátu vynechaný text hranatými závorkami se třemi tečkami „[...]“.
- Pokud **citovaná věta není v citátu dokončená**, tak citát nedokončené věty v uvozovkách končí třemi tečkami, horní uvozovky jsou až za tečkami.

3. Zásady při psaní odkazů

Při zápisu odkazů na zdroje je nutné dodržovat tyto zásady:

- Odkazy na zdroje se **neuvádějí** u obecně známých informací.

Příklad obecně známé informace:

Korelační analýza zkoumá závislost dvou proměnných.

Odkaz je však nutné napsat při uvedení výsledku výzkumu, například:

Korelační koeficient mezi známkou z matematiky a fyziky je 0,84.

Tato věta je informace o konkrétním výsledku výzkumu, proto u této věty musí být odkaz na zdroj.

- V odkazu u citátu (přímé citace) uvádíme vždy stranu (pokud je ve zdroji uvedená).
- Při odkazování v textu je nutné dodržet zásadu, že **každý zdroj musí být podle odkazu v textu snadno dohledatelný v seznamu použitých zdrojů na konci práce**.
- Pokud v textu práce nejsou uvedené odkazy na všechny použité zdroje, nebo pokud v seznamu použitých zdrojů některé zdroje chybí, může to vést až **k podezření z plagiátorství**.

4. Citace a odkazy podle 7. vydání citační normy APA (tzv. APA 7)

Významnou citační normou používanou ve vědeckých publikacích v oblasti společenských věd je citační norma APA (APA = American Psychological Association).

V tomto dokumentu jsou uvedené příklady citací a odkazů podle 7. vydání citační normy APA (tzv. *APA Referencing Style 7th edition*, nebo zkráceně *The 7th ed. APA Style*, v češtině APA 7).

Při citování podle citační normy APA 7 platí:

Příjmení autorů se podle této normy zapisují malými písmeny, **místo osobního jména** se uvádí pouze iniciála (počáteční písmeno osobního jména).

Pokud se v citaci uvádí nakladatelství, nepíše se právní forma organizace (s.r.o, a.s. apod.).

Pokud má zdroj přidělené **DOI** (Digital Object Identifier = identifikátor digitálního objektu), uvádí se povinně na konec citace místo URL adresy.

Pokud se uvádí URL adresa, tak se již neuvádí výraz „Dostupné z“, ale jen URL adresa bez tohoto výrazu. Výjimkou jsou citace z webových stránek, jejichž obsah se může měnit. V takovém případě se do citace uvádí výraz „Dostupné z“ a datum citování.

Komentář:

V následujícím textu jsou uvedené vzory citací pouze vybraných druhů odborných zdrojů, které se nejčastěji používají při psaní seminárních a kvalifikačních prací. Text vždy uvádí druh zdroje (tučně), následuje obecný zápis citace včetně interpunkce, potom je v rámečku příklad citace zapsaný podle obecného vzoru.

Pod citací je červeně napsaný odkaz za zdroj. Další způsoby zápisu odkazů jsou uvedené v poslední části tohoto dokumentu.

KNIHA

Jeden autor:

Příjmení autora, čárka, iniciála osobního jména, tečka. Rok vydání v závorce, tečka. *Název knihy kurzívou*. Za názvem knihy se uvádí v kulatých závorkách číslo vydání, pokud jde o druhé nebo další vydání, tečka. Název nakladatelství, tečka.

Poznámky:

- Pokud jde o 1. vydání knihy, tak se do citace údaj o čísle vydání nepíše.
- V citaci knihy se neuvádí místo vydání a stát vydání.

[Armstrong, M. \(2007\). *Řízení lidských zdrojů*. Grada Publishing.](#)

Odkaz v textu: (Armstrong, 2007, s. 58) nebo (Armstrong, 2007)

Pokud uvádíme parafrázi, tak se strana v odkazu neuvádí.

Dva autoři:

Mezi autory je znak &, před znakem & je čárka.

[Bedrnová, E., & Nový, I. \(2007\). *Psychologie a sociologie řízení* \(3. vyd.\). Management Press.](#)

Odkaz v textu obsahuje znak &, před znakem není čárka: (Bedrnová & Nový, 2007, s. 103)

Tři až 20 autorů:

Do citace se zapisují všichni autoři. Autoři se oddělují čárkou, před příjmení posledního autora se vkládá znak &, před tímto znakem je čárka. Pořadí autorů v citaci je dané jejich pořadím v citovaném zdroji.

Karlíček, M., Machek, M., Novinský, M., Chytková, Z., Dvořák, J., Bartoš, P., Koudelka, J., Tyll, L., Tahal, R., Mařík, J., Říha, D., & Pištělák, P. (2018). *Základy marketingu*. Grada Publishing.

Odkaz v textu: (Karlíček a kol., 2018, s. 56) nebo (Karlíček et al., 2018, s. 56)

Do odkazu v textu se píše pouze první autor a místo dalších autorů se uvádí výraz „a kol.“ nebo „et al.“ Před spojkou „a“ nebo „et“ se nepíše znak &.

21 a více autorů:

Do citace se zapisuje prvních 19 autorů, potom jsou tři tečky a po nich je uvedený poslední autor.

Cihelková, E., Adamcová, L., Adamová, V., Brůžek, A., Gombala, I., Hitzgerová, G., Homolová, I., Jakš, J., Jeníček, V., Kalínská, E., Karpová, E., Kašpar, V., Krausová, R., Kučerová, I., Lukáš, Z., Menčík, J., Neufussová, K., Neumann, P., Steimetzová, S., Vošta, M. (2000). *Malý slovník světové ekonomiky*. Vysoká škola ekonomická v Praze.

Odkaz v textu: (Cihelková a kol., 2000, s. 89) nebo (Cihelková et al., 2000, s. 89)

Do odkazu v textu se píše pouze první autor a místo dalších autorů se uvádí výraz „a kol.“ nebo „et al.“ Před spojkou „a“ nebo „et“ se nepíše znak &.

Elektronická kniha dostupná online:

Příjmení autora, čárka, iniciála osobního jména, tečka. Rok vydání (v závorce), tečka. *Název monografie kurzívou*, tečka. Název nakladatelství. doi: ... Nebo: Dostupné z ...

Světlík, J., Bačíková, Z., Kačániová, M., Mikuláš, P., Mago, Z., & Wichelen, S. V. (2017). *Reklama: Teorie, koncepce, modely*. Vysoká škola informatiky a managementu v Rzeszowě. http://www.marketingsvetlik.cz/knihy/Reklama-Jaroslav_Svetlik.pdf

Odkaz: (Světlík a kol., 2017, s. 245)

Všimněte si, že:

- *do citace se ani při velkém počtu autorů nepíše výraz „a kolektiv“ ani zkratka „a kol.“*
- *zkratky „a kol.“ nebo „et al.“ se uvádějí pouze v odkazech v textu, ne však v citacích.*

Často se stává, že na obálce knihy i v katalogu knihovny je uvedeno pouze několik autorů a výraz „a kolektiv“. Jména dalších autorů pak zjistíme pouze tím, že je vyhledáme v tištěné knize v knihovně nebo v textu její elektronické verze na webu.

ČLÁNEK V ČASOPISE

Při zapisování jmen autorů v citacích článků postupujeme stejně jako při zapisování jmen autorů v citaci knihy.

Příjmení autora, čárka, iniciála osobního jména, tečka. Rok vydání v závorce, tečka. Název článku, tečka. *Název časopisu kurzívou*, čárka, *ročník časopisu kurzívou*, v závorce za ročníkem číslo časopisu, čárka, strany, tečka. DOI nebo URL adresa (pokud má článek DOI uvádí se DOI)

Citace článků s DOI:

Beyer, D., & Hinke, J. (2018). Sectorial Analysis of the Differences in Profitability of Czech and German Business Ventures – An Empirical Benchmark Study. *E+M Ekonomie a Management*, 21(1), 127–143. <https://dx.doi.org/10.15240/tul/001/2018-1-009>

Odkaz: (Beyer & Hinke, 2018)

Machová, K. (2018). Nástupnictví v rodinných podnicích v České republice. *ACC Journal*, 24(2), 48-60. DOI:10.15240/tul/004/2018-2-005

Odkaz: (Machová, 2018)

Komentář:

- *Všimněte si, že v citaci článku se nepíše žádné zkratky roč. (ročník), č. (číslo), s. (strana).*
- *Pokud má článek přidělené DOI, zapisujeme ho tak, jak je v článku uvedeno. Formát DOI se v průběhu let měnil. Příklady různých zápisů:*

doi:10.15240/tul/001/2018-1-009

DOI:10.15240/tul/001/2018-1-009

<https://dx.doi.org/10.15240/tul/001/2018-1-009>

Citace článku online, který nemá DOI:

Hoq, Z., Kamal, S., & Chowdhury, E. H. (2005). The economic impact of e-commerce. *BRAC University Journal*, 2(2), 49–56. <http://dspace.bracu.ac.bd/xmlui/handle/10361/1610>

Odkaz: (Hoq a kol., 2005) nebo (Hoq et al., 2005)

PŘÍSPĚVEK VE SBORNÍKU Z KONFERENCE

Citace příspěvku ve sborníku z konference se zapisuje **jako citace kapitoly v editované knize**:

Příjmení autora příspěvku, čárka, iniciála osobního jména, tečka. Rok vydání v závorce, tečka. Název příspěvku, tečka. In, iniciála osobního jména editora sborníku, tečka. Příjmení editora a v závorce Ed. (jeden editor) nebo Eds. (více editorů), čárka, *Název sborníku kurzívou*, strany příspěvku v závorce, např. (s. 50-65), tečka. Název vydavatelství, tečka. DOI nebo URL adresa, pokud je sborník online.

Suchánek, P., & Štěrba, M. (2017). The Efficiency of the Value Creation Model in the Manufacturing Industry in the Czech Republic. In L. Janošová, L. Kuchynková, & M. Ceněk (Eds.), *Proceedings of International Scientific Conference of Business Economics Management and Marketing 2017* (s. 273-283). Masaryk University. <https://www.muni.cz/en/research/publications/1389432>

Odkaz: (Suchánek & Štěrba, 2017)

Komentář:

Citace se týká příspěvku, proto začíná jménem autora příspěvku (zde v příkladu jsou dva autoři). Následují údaje o příspěvku (rok zveřejnění a název příspěvku). Potom jsou údaje o editorech sborníku a údaje o sborníku. Editor je pracovník, který sestavil sborník z příspěvků jiných autorů a připravil ho k publikování. Na konci citace je údaj o stránkách sborníku, na kterých se nachází příspěvek. Pak následuje DOI nebo URL adresa, pokud je příspěvek dostupný online.

Do odkazu v textu se píše autoři příspěvku, ne editoři.

KVALIFIKAČNÍ PRÁCE (např. bakalářská, diplomová nebo disertační práce)

Vzor citace kvalifikační práce dostupné online v digitální knihovně apod.:

Jetenská, L. (2015). *Návrh projektu založení neziskové organizace* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni]. Digitální knihovna Západočeské univerzity v Plzni. <https://otik.zcu.cz/handle/11025/18346>

Odkaz: (Jetenská, 2015)

ZDROJE Z WEBOVÝCH STRÁNEK

Citace zdrojů dostupných na webových stránkách, které nepatří do jiné kategorie zdrojů:

Autor (osoba nebo instituce), rok (v závorce), tečka. *Název zdroje kurzívou*. Název portálu, tečka. URL adresa

Příklad 1: Autorem je fyzická osoba

Kladivová, B. (2021). *Zákazníci e-shopů hledí při nákupu na recenze jiných lidí, ukazuje průzkum. Některé mohou být falešné*. iRozhlas. https://www.irozhlas.cz/ekonomika/e-shop-nakupovani-recenze_2108301636_ako

Odkaz: (Kladivová, 2021)

Komentář:

Název zdroje je v citaci napsaný kurzívou (tj. název příspěvku na webu).

Název portálu je iRozhlas.

Příklad 2: Autorem je organizace

Pokud je jméno autora (instituce) stejné jako název portálu (např. Český statistický úřad), tak se do citace napíše název zdroje kurzívou a už se neuvádí název portálu. Pokud se obsah webové stránky mění, uvádí se do citace také datum dostupnosti.

Český statistický úřad (2021). *Cestovní ruch*. Dostupné 20. 9. 2021 z https://www.czso.cz/csu/czso/cestovni_ruch

Odkaz:

Pokud chceme do odkazů v textu psát zkratku (zde ČSÚ), tak při prvním uvedení odkazu píšeme: (Český statistický úřad [ČSÚ], 2021)

Při dalším uvedení odkazu se do odkazu píše pouze zkratka (ČSÚ, 2021)

Příklad 3: Zdroj na webu bez autora

Pokud citujeme zdroj z webu, u kterého není uvedený autor (osoba nebo instituce), tak **citace začíná názvem zdroje**. Název se píše kurzívou pouze v případě, že je to kniha neznámého autora. Názvy jiných zdrojů se píšou obyčejným písmem. Za názvem zdroje následuje v závorce rok zveřejnění a URL adresa. Pokud se obsah webové stránky mění, tak se do citace píše také datum dostupnosti (jako v příkladu č. 2).

Hlad ve světě: světová potravinová bilance (2015). https://is.muni.cz/el/1431/podzim2015/Z0047/Hlad_ve_svete_2.pdf

Odkaz: („Hlad ve světě“, 2015)

Odkaz v textu uvádí název zdroje v uvozovkách a rok. Pokud je název zdroje delší, tak se vhodně zkrátí.

Příklad 4: Zdroj na webu bez data zveřejnění

Pokud neznáme datum zveřejnění zdroje, tak se do citace a odkazu píše n.d., to znamená „není datováno“. Mezi písmeny n.d. se nedělá mezera.

Rady pro bezpečné nakupování na internetu (n.d.). <http://www.bezpecnyinternet.cz/pokrocily/nakupovani-pres-internet/rady.aspx>

Odkaz: („Rady pro bezpečné nakupování“, n.d.)

FIREMNÍ PUBLIKACE A INTERNÍ MATERIÁLY

Tato skupina zdrojů patří do tzv. šedé literatury (publikované i nepublikované výroční zprávy, interní materiály organizací apod.). Citační normy APA nestanoví, jak citovat interní materiály podniku. Citace by měla obsahovat informace, které zdroj dostatečně identifikují: název organizace, v závorce rok vydání nebo vzniku zdroje, název zdroje, doporučuje se uvést místo vydání nebo vzniku dokumentu nebo sídlo firmy, vydavatele, URL adresu (pokud je dokument dostupný na webu).

Příklad citace interního materiálu firmy:

Export-Import, s.r.o. (2018). *Příjmy střediska XYZ za období leden–červen 2018*. Interní dokument podniku Export-Import, s.r.o. se sídlem v Praze.

Odkaz: (Export-Import, s.r.o., 2018)

Příklad citace výroční zprávy organizace:

Západočeská univerzita v Plzni (2019). *Výroční zpráva o činnosti Západočeské univerzity v Plzni za rok 2018*.

<https://www.zcu.cz/rest/cmis/document/workspace://SpacesStore/e036242f-026c-4c6f-90ee-80d2de9aee11;1.0/content>

Odkaz: (Západočeská univerzita v Plzni, 2019)

INFORMACE ZÍSKANÉ OSOBNÍM KONTAKTEM (rozhovor, e-mail)

Podle citační normy APA se citace osobní komunikace do seznamu použitých zdrojů neuvádějí. Uvádí se pouze odkaz na osobní komunikaci v textu práce.

Příklad odkazu v textu:

Podle ředitelky podniku Evy Veselé (osobní komunikace, 15. 9. 2021), bude podnik
Nebo odkaz za textem: (E. Veselá, osobní komunikace, 15. 9. 2021).

Informace získané osobním kontaktem je možné uvádět pouze se souhlasem citované osoby.

PŘÍKLADY CITOVÁNÍ DALŠÍCH TYPŮ ZDROJŮ

Příklady citování různých typů zdrojů (včetně audiovizuálních médií a online médií) podle APA 7 najdete přehledně zpracované na portálu American Psychological Association:
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>

Přehledně tříděné příklady citací podle APA 7 uvádí také portál Kildekompasset zde:
<https://kildekompasset.no/en/referencing-styles/apa-7th/>

5. Zapísování odkazů v textu

Při použití citační normy APA se pro psaní odkazů používá pouze tzv. **harvardský systém**, který v odkazech uvádí **autora a rok zveřejnění**. Pokud tyto údaje nejsou u zdroje k dispozici, postupuje se podle vzoru v dalším textu.

a) Ve zdroji je uvedený autor a rok vydání nebo zveřejnění na webu

Odkazy píšeme takto:

Za textem, na který odkazujeme, uvedeme **do kulatých závorek příjmení autora a rok vydání**. Pokud jde o citáty (přímé citace textu v uvozovkách), tak do odkazu napíšeme také **stranu**, kde se citovaný text nachází (pokud je strana ve zdroji uvedena). U parafrází není uvedení strany povinné, ale pouze doporučené.

Můžeme také autora, na kterého odkazujeme, uvést do věty například jako větný člen (např. podmět) a za něj do kulatých závorek rok vydání.

Příklady odkazů podle citační normy APA:

... citát nebo parafrázovaný text, za ním je odkaz na zdroj (Horák & Benešová, 2018, s. 75).

Nebo: Horák a Benešová (2018, s. 75) uvádějí, že ...

Nebo: Podle Horáka a Benešové (2018, s. 75) je základním požadavkem ...

Můžeme také v jednom odkazu odkázat na více zdrojů, které uvádějí podobnou myšlenku. V takovém případě zdroje oddělíme středníkem, pořadí zdrojů je abecední podle příjmení prvního autora z každého zdroje:

(Horák & Benešová, 2018; Malina, 2015; Zoubková & Kalina, 2016).

b) Mají-li dva nebo více zdrojů stejného autora a stejný rok vydání, rozlišují se malým písmenem za rokem vydání (a, b, c...).

Příklad odkazů na různé zdroje (např. články) autora Veselého vydané ve stejném roce:

(Veselý, 2010a, s. 58)

(Veselý, 2010b, s. 65)

(Veselý, 2010c, s. 103)

Komentář: Stejná rozlišovací písmena musí být napsaná také u příslušných citací v seznamu použitých zdrojů (písmena se v citaci píší za rok, stejně jako v odkazu).

c) Ve zdroji je jako autor uvedená instituce (organizace)

Odkazy píšeme stejným způsobem, jako kdyby autorem byla fyzická osoba.

Příklady:

... převzatý text (ČSÚ, 2019).

... převzatý text (Světová banka, 2015).

Evropská komise (2018) uvádí, že ...

Podle Ministerstva financí ČR (2019) ... převzatý text.

Použité zdroje

American Psychological Association (2021). APA Style: Reference Examples.
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>

American Psychological Association (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). American Psychological Association.
<https://doi.org/10.1037/0000165-000>